

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

02 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Iurie Diaconu,

Judecători

Liliana Catan, Ion Guzun,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Valentina Gavdiuc, împotriva sentinței Judecătoriei Soroca din 22 martie 2018 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 08 mai 2019, în privința inculpatului

Brîncoveanu Mihail XXXXX, născut la XXXXX, originar din s. XXXXX, r-nul XXXXX, domiciliat în s. XXXXX, r-nul XXXXX, cetățean al R. Moldova, fără antecedente penale.

<i>instanța de fond:</i>	<i>Termenul de examinare,</i> <i>09.09.2016 - 22.03.2018,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>18.04.2018 - 06.06.2018,</i>
<i>instanța de recurs ordinar:</i>	<i>24.07.2018 - 30.10.2018.</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>17.12.2018 - 08.05.2019,</i>
<i>instanța de recurs ordinar:</i>	<i>11.07.2019 - 02.10.2019.</i>

Asupra recursurilor menționate, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Soroca din 22 martie 2018, Brîncoveanu Mihail a fost condamnat în baza art. 171 alin. (2) lit. b) Cod penal, la 5 ani închisoare.

În temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei i-a fost suspendată condiționat, pentru o perioadă de probațiune de 5 ani.

2. Instanța de fond a constatat că, la XXXXX, în jurul orei XXXXX, inculpatul Brîncoveanu M., deplasându-se pe drumul central dintre s. XXXXX și s. XXXXX, r-nul XXXXX, cu automobilul său "XXXXX", în care se afla

minora XXXXX XXXXX, născută la XXXXX, acționând cu intenție directă și urmărind scopul satisfacerii poftelor sexuale, a stopat automobilul și a trecut pe bancheta din spate unde se afla XXXXX XXXXX . Cunoscând cu certitudine că ea este minoră, a înfrânt rezistența acesteia și a aplicat asupra ei constrângerea fizică, manifestată prin aplicarea de lovituri cu palma precum și constrângerea psihică, manifestată prin amenințarea cu soldarea unor urmări grave în caz de împotrăvire, contra voinței acesteia a dezbrăcat-o de haine și a întreținut un raport sexual forțat, cauzându-i conform raportului de constatare medico-legală nr. XXXXX din XXXXX, leziuni corporale sub formă de echimoză a gambei stânga care se califică ca vătămări corporale neînsemnate.

Instanța a reținut că inculpatul a recunoscut parțial vina, declarând că a avut loc un viol, însă nu asupra unei minore, deoarece nu știa ce vârstă are XXXXX XXXXX și nici nu a întrebat-o, însă după înfățișare ea arata că are 18 ani împliniți. La moment cu XXXXX sunt în relații bune, s-au împăcat, iar aceasta nu are pretenții față de dânsul. A avut cu XXXXX raport sexual, ea nu opunea rezistență, însă din cuvinte a înțeles că nu a vrut să întrețină raport sexual. Solicită încetarea procesului penal deoarece s-a împăcat cu partea vătămată.

Partea vătămată XXXXX XXXXX, a declarat că, stătea pe bancheta din spate în automobil. Inculpatul a venit lângă ea și a început să o sărute. Ea l-a lăsat să o sărute, iar când au început atingerile mai intime ea a început să-l respingă. Acesta l-a început acceptase respingerile ei, dar apoi a devenit agresiv și a început să o dezbrace. Ea era în panică, striga, plângea, încerca să-l oprească cu mâinile, însă el continua să întrețină actul sexual. S-a speriat și a leșinat, iar inculpatul a lovit-o ca să-și revină și a încetat acțiunile.

Prin ordonanța din 30.03.2015, Brâncoveanu M. a fost scos integral de sub urmărirea penală din motivul că în acțiunile lui lipsesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 171 alin. (1) Cod penal și clasată cauza penală. Conform ordonanței din 13.01.2016, a fost anulată ordonanța din 30.03.2015 de clasarea cauzei penale. Potrivit ordonanței de modificare a învinuirii din 18.08.2016, Brâncoveanu M. a fost pus sub învinuire de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 171 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Instanța a statuat că vina inculpatului este deplin dovedită, acțiunile acestuia urmând a fi încadrate în baza art. 171 alin. (2) lit. b) Cod penal, ca violul, adică raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică sau psihică a persoanei, săvârșit cu bună-știință asupra unui minor.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont că în scurt timp după ce a avut loc fapta, XXXXX XXXXX s-a împăcat cu Brâncoveanu M. și l-a iertat pentru cele săvârșite, poziție susținută de ei și în ședința de judecată.

Reieșind din circumstanțele cauzei ținând cont de opinia acuzatorului de stat, apărătorului, inculpaților, a părții vătămate și a reprezentantului legal al părții vătămate, de faptul că Cuhut Al-dru și Pîslari M. au recunoscut vina, nu au antecedente penale, la locul de trai se caracterizează pozitiv, ținând cont de scopul pedepsei penale în restabilirea echității sociale, situația materială,

corectarea persoanei, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, este posibil de a aplica în privința acestuia o pedeapsă cu închisoare.

3. Procurorul în Procuratura r-lui XXXXX , Prodan Ion, a declarat apel, solicitând rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Brîncoveanu M. să fie condamnat în baza art. 171 alin. (2) lit. b) Cod penal la 5 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

Apelantul a invocat că, instanța de judecată nu s-a ținut cont de caracterul social periculos al faptei comise de către inculpat și de pericolul social pe care îl prezintă acesta. Ori, drept temei pentru condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, în conformitate cu art. 90 Cod penal, indispensabil, urma a ține cont de circumstanțele cauzei, de persoana celui vinovat, indicând numaidecât motivele condamnării.

Așadar, inculpatul a mai fost anterior condamnat, prin sentința Judecătorei XXXXX din 25.02.2012, în baza art. 287 alin.(2) lit. b) Cod penal, la 3 ani închisoare, în baza art. 90 Cod penal, fiind suspendată executarea pedepsei pe un termen de probă de 2 ani.

Astfel, în privința inculpatului anterior deja a mai fost pronunțată o sentință în baza art. 90 Cod penal, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, pentru comiterea unei infracțiuni din categoria celor grave, însă ultimul nu și-a tras concluzii și repetat mai comite o infracțiune din categoria celor grave.

3.1. A declarat apel și avocata Schibin Dina, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunile inculpatului să fie recalificate în baza art. 171 alin. (1) Cod penal, cu încetarea procesului penal din motivul împăcării părților.

Apelanta a invocat că, inculpatul atât în cadrul urmăririi penale cât și în instanța de judecată a recunoscut parțial vina și anume în săvârșirea raportului sexual violent în privința părții vătămate, însă nu a recunoscut, că ar fi cunoscut cu bună știință despre vârsta părții vătămate, adică că la acea dată ea ar fi fost minoră. Nu au fost administrate probe veridice în această parte în cadrul urmăririi penale și nu au fost examinate astfel de probe nici în instanța de judecată. Partea vătămată atât în cadrul urmăririi penale cât și în ședința de judecată a declarat, că inculpatul n-a cunoscut, că ea era minoră, el nu a întrebat-o despre aceasta, între ei nu au fost discuții pe chestiunea dată.

Inculpatul în ședința de judecată cât și în cadrul urmăririi penale a declarat, că nu cunoștea despre vârsta părții vătămate, în cadrul ședinței de judecată a concretizat, că după înfățișarea exterioară a părții vătămate ultima arăta că are 18 ani sau mai mult. Mai mult ca atât a remarcat, că în aceiași grupă cu partea vătămată își făcea studiile o prietenă a sa cu numele Larisa, care avea 18 ani, fapt constatat anterior când aceasta i-a arătat buletinul de identitate.

Partea vătămată în ședința de judecată a confirmat acest fapt.

Martorul XXXXX XXXXX în ședința de judecată a declarat, că după înfățișare partea vătămată seamănă că are 18 ani, ba chiar mai mult.

Prin urmare, făptuitorul considera în mod întemeiat, că victima a atins majoratul, iar în acest caz nu-i poate fi imputată circumstanța agravantă prevăzută la art. 171 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Instanța n-a ținut cont că la Școlile profesionale își fac studiile atât persoane care nu au atins vârsta de majorat cât și cele care au atins vârsta majoratului și aceasta nu demonstrează că făptuitorul cunoștea cu certitudine despre vârsta minoră a părții vătămate.

Potrivit prevederilor Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 17 din 07.11.2005 "Despre practica judiciară în cauzele din categoria infracțiunilor privind viața sexuală" răspunderea penală pentru violul săvârșit cu bună știință asupra unui minor survine atunci când făptuitorul cunoștea cu certitudine vârsta victimei (din maniera ei de conduită, din aspectul ei exterior etc). Probele indicate demonstrează faptul, că Brîncoveanu M. nu știa și nu admitea că săvârșește un raport sexual cu un minor.

Concluziile instanței în această parte sunt doar niște presupuneri ce contravin prevede art. 8 alin (3) Cod de procedură penală, potrivit căruia concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri.

Mai mult, în ședința de judecată partea vătămată a declarat, că la iertat pe inculpat, nu are careva pretenții față de el, s-au împăcat. Recalificarea acțiunilor lui Brîncoveanu M. de pe art. 171 alin. (2) lit. b) Cod penal pe art. 171 alin. (1) Cod penal ar fi cerut pronunțarea unei sentințe de încetare a procesului penal în legătură cu împăcarea părților.

Infracțiunea în săvârșirea căreia este învinuit Brîncoveanu M. a fost comisă la 11.02.2015 și în privința acestuia în cazul recalificării acțiunilor inculpatului era posibilă și aplicarea Legii nr. 210 din 29.07.2016, privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În partea descriptivă a sentinței instanța face referire la două persoane: Cuhut Al-dru și Pîslari M., care nu au nici un statut procesual de inculpați, părți vătămate, martori etc. în dosarul dat. Acest fapt, demonstrează, că instanța a întocmit sentința prin copierea unui text din altă hotărâre, fără a da apreciere completă și obiectivă a circumstanțelor prezentei cauze.

4. Potrivit decizie Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 06 iunie 2018, apelurile au fost admise, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Brîncoveanu M. a fost condamnat în baza art. 171 alin. (1) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, din 06.06.2018, cu includerea în acest termen a perioadei aflării în arest de la 13.02.2015 până la 25.02.2015.

Instanța de apel a indicat că, instanța de fond nu a clarificat obiectiv circumstanțele cauzei, nu a examinat toate probele în ansamblu conform art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, incorect a apreciat probele acuzării și eronat a concluzionat ca fiind corect încadrate acțiunile inculpatului în baza art. 171 alin. (2) lit. b) Cod penal, ori, particularitățile împrejurărilor scoase în evidență denotă,

că în acțiunile inculpatului se regăsesc, în mod evident, elementele infracțiunii prevăzute de art. 171 alin. (1) Cod penal.

Răspunderea pentru violul săvârșit cu bună știință asupra unui minor, poate surveni numai dacă făptuitorul cunoștea cu certitudine vârsta victimei (din maniera de conduită a acesteia, din aspectul ei exterior sau din alte surse). Eroarea de fapt cu privire la vârsta victimei, posibilă în anumite cazuri speciale și în împrejurări concrete specifice, în care făptuitorul și-a putut eventual forma convingerea că victima are depășită vârsta de 18 ani atunci când aceasta este dovedit, se exclude imputarea acestui semn calificativ (vârsta victimei este cu puțin sub 18 ani, iar datorită proceselor de accelerare arată mai în vârstă). Astfel, instanța de apel a menționat, că este obligatoriu ca făptuitorul să nu presupună, ci să știe cu certitudine că, la momentul comiterii infracțiunii, victima nu a atins vârsta de 18 ani. Această certitudine se poate datora: cunoașterii anterioare a victimei; aspectului exterior al acesteia; manierei de conduită a victimei etc.

Partea vătămată a relatat atât în cadrul urmăririi penale și în instanța de fond, cât și în instanța de apel, că la momentul comiterii faptei avea 17 ani, însă inculpatul nu cunoștea despre vârsta ei, ori, acesta nu a întrebat-o și nici ea nu i-a comunicat că nu a atins majoratul. Posibil acesta a crezut, că ea este de aceeași vârstă cu prietena lui, XXXXX XXXXX, care deja atinsese majoratul și cu care ea învăța într-o grupă.

Relevante în acest sens sunt și declarațiile martorului XXXXX XXXXX, că în dimineața de după ce a avut loc fapta, partea vătămată era într-o stare depresivă, a plâns toată noaptea, nu a ieșit la ora de apel, iar în consecință a abandonat instituția de învățământ. Totodată specificând, că după înfățișare, constituția corpului, partea vătămată XXXXX XXXXX, părea să aibă 18 ani, poate și mai mult.

Inculpatul de asemenea recunoscând violul, a menționat, că nu cunoștea, că partea vătămată era minoră, ultima după înfățișare părea mai în vârstă.

Instanța a statuat că partea vătămată la momentul comiterii violului avea vârsta de 17 ani și 8 luni, adică până la atingerea majoratului îi mai rămăsese 4 luni, vârsta acesteia fiind puțin sub 18 ani, fapt ce practic făcea imposibil ca inculpatul să cunoască că ultima e minoră, iar probe ce ar demonstra contrariul de către acuzare nu au fost prezentate.

Astfel, acțiunile inculpatului urmează a fi recalificate din art. 171 alin. (2) lit. b) Cod penal în art. 171 alin. (1) Cod penal, ori, probele enumerate, care au fost verificate și cercetate în cadrul ședinței de judecată permit de a reține în sarcina lui Brîncoveanu M. ca fiind constatat faptul, că el, la XXXXX, în jurul orei XXXXX, deplasându-se pe drumul central dintre s. XXXXX și satul XXXXX, r-nul XXXXX, cu automobilul său "XXXXX", în care se afla XXXXX XXXXX, urmărind scopul satisfacerii poftelor sexuale, a stopat automobilul și a trecut de pe bancheta din spate unde se afla XXXXX XXXXX, a înfrânt rezistența acesteia și a aplicat asupra ei constrângerea fizică, manifestată prin aplicarea de lovituri cu palma precum și constrângerea psihică, manifestată prin amenințarea cu soldarea unor urmări grave în caz de împotrivire, contra

voinței acesteia a dezbrăcat-o de haine și a întreținut un raport sexual forțat, cuzându-i ultimei conform raportului de constatare medico-legală nr. XXXXX din XXXXX, leziuni corporale sub formă de echimoză a gambei stânga care se califică ca vătămări corporale neînsemnate.

Prin acțiunile nominalizate, inculpatul a comis infracțiunea prevăzută de art. 171 alin. (1) Cod penal, violul, adică raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică și psihică a persoanei, profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra.

Instanța de apel a concluzionat, că pentru fapta comisă inculpatul urmează să ispășească real pedeapsa închisorii, categoria și cuantumul pedepsei la caz fiind în raport cu gravitatea infracțiunii săvârșite și cu pericolozitatea infractorului, care anterior a fost supus răspunderii contravenționale și penale.

Privitor la invocarea apărării ce ține de aplicarea institutului împăcării, instanța de apel a menționat, că cerința dată este neîntemeiată și urmează a fi respinsă, ori, potrivit alin. (4) art. 109 Cod penal, împăcarea nu se aplică în cazul persoanelor care au săvârșit asupra minorilor infracțiuni prevăzute la art. 171-175¹, iar partea vătămată la momentul comiterii era minoră, împăcarea la caz fiind inaplicabilă.

5. Procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Elena Lisnic, a declarat recurs, solicitând casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei de către aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurenta a invocat că, instanța de apel a dat o apreciere greșită probelor administrate și eronat a ajuns la concluzia că inculpatul a comis infracțiunea de viol fără ca să cunoască cu certitudine, că partea vătămată este minoră.

5.1. A declarat recurs ordinar și avocata Diana Schibin, solicitând casarea deciziei instanței de apel în partea pedepsei aplicate inculpatului, cu numirea unei pedepse mai ușoare, cu suspendarea condiționată a executării acesteia, sau încetarea procesului penal în legătură cu împăcarea părților.

Recurenta a invocat că, inculpatul la locul de trai se caracterizează pozitiv, întreține 2 copii minori, partea vătămată s-a împăcat cu inculpatul, nu are careva pretenții către acesta și nu dorește ca el să fie pedepsit.

Ultima a concretizat în instanța de apel, că din acest motiv a revenit special de peste hotarele țării unde se afla la muncă, remarcând, că în cele întâmplare și ei îi revine o parte din vină.

5.2. Recurs ordinar a declarat și avocatul Octavian Vîrlan, solicitând casarea deciziei instanței de apel, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei hotărâri de încetare a procesului penal în privința inculpatului, pe motivul împăcării părților sau dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a invocat că, instanța de apel corect și întemeiat a stabilit că Brîncoveanu M. a comis infracțiunea prevăzută de art. 171 alin. (1) Cod penal, violul, adică raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică și psihică a persoanei, profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra.

Instanța de apel a stabilit că inculpatul cu certitudine nu a cunoscut că partea vătămată nu este minoră, deci el nici de cum nu a săvârșit această infracțiune cu intenție directă asupra unui minor.

Chiar dacă parte vătămată la momentul săvârșirii infracțiunii de facto era minoră, fapta infracțională comisă de către Brîncoveanu M. nu poate fi calificată ca o infracțiune săvârșită împotriva unui minor deoarece lipsește latura subiectivă.

Totodată, art. 171 Cod penal stipulează cert că o persoană este condamnată și sancționată pentru o infracțiune împotriva unui minor doar atunci când este prezent calificativul ”lit. b) săvârșit cu bună-știință asupra unui minor”, iar atunci când Brîncoveanu M. a fost condamnat cu excluderea acestui calificativ, de jure această persoană nu poate fi recunoscută că a săvârșit o infracțiune în privința unui minor.

Rezultă că instanța de apel ilegal a ajuns la concluzia că: „Privitor la invocarea apărării ce ține de aplicarea institutului împăcării, Colegiul penal menționează, că cerința dată este neîntemeiată și urmează a fi respinsă, or, potrivit alin. (4) art. 109 Cod penal, împăcarea nu se aplică în cazul persoanelor care au săvârșit asupra minorilor infracțiuni prevăzute la art. 171-175¹, 201, 206, 208, 208¹ și 208², iar partea vătămată la momentul terii era minoră, împăcarea la caz fiind inaplicabilă.”

Astfel, în speță urma a se aplica împăcarea părților mai cu seamă că este un drept al părților.

5.3. A declarat recurs ordinar și inculpatul, solicitând casarea parțială a deciziei aplicarea unei pedepse mai blânde, cu suspendarea executării ei, sau încetarea procesului penal din motivul împăcării părților.

Recurentul a invocat că s-a împăcat cu partea vătămată, fapt confirmat și susținut de ultima în cadrul instanțelor de fond, are la întreținere 2 copii minori, pe care-i îngrijește în lipsa mamei acestora, la locul de trai se caracterizează pozitiv și se căiește sincer de cele săvârșite.

6. Potrivit deciziei Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 30 octombrie 2018, recursurile au fost admise, casată total decizia instanței de apel și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Instanța de recurs a indicat că, în conținutul deciziei recurate, instanța de apel în mod contradictoriu a apreciat ca fiind lipsite de temei solicitările apărării privind aplicarea art. 109 Cod penal cât și prevederile Legii nr. 210 din 29 iulie 2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea 10 independenței Republicii Moldova, anume din motivul că infracțiunea de care este acuzat inculpatul, a fost săvârșită asupra unui minor.

Astfel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, deoarece pe de o parte instanța de apel motivând că nu a cunoscut că partea vătămată este minoră și că nu a săvârșit această infracțiune cu intenție directă asupra unui minor, în final a ajuns la concluzia excluderii acestui calificativ.

Pe de altă parte, referindu-se la solicitarea părții apărării privind aplicarea instituției împăcării părților și a actului de amnistie în privința inculpatului, instanța de apel, cu referire la prevederile art. 109 alin. (4) Cod penal și art. 10 alin. (1) lit. e) al Legii nr. 210 din 29 iulie 2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, a motivat că aceste instituții nu pot fi aplicate lui Brîncoveanu M. din motivul că ultimul este învinuit de săvârșirea infracțiunii asupra unui minor.

Totodată, instanța de apel, la capitolul individualizării pedepsei a considerat într-un mod divergent, că pedeapsa închisorii urmează a fi stabilită în limita minimă prevăzută de norma incriminată, datorită și faptului, că partea vătămată l-a iertat, împăcându-se cu inculpatul.

7. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 mai 2019, apelul procurorului a fost respins ca nefondat, iar apelul avocatului Dina Schibin admis, cu casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță.

Procesul penal în privința lui Brîncoveanu M. pe art. 171 alin. (1) Cod penal a fost încetat, în legătură cu împăcarea cu partea vătămată.

Instanța de apel a constatat că inculpatul Brîncoveanu M., la XXXXX, în jurul orei XXXXX, deplasându-se pe drumul central dintre s. XXXXX și s. XXXXX, r-nul XXXXX cu automobilul "XXXXX", în care se afla XXXXX XXXXX, născută la XXXXX, acționând cu intenție directă și urmărind scopul satisfacerii poftei sexuale, a stopat automobilul și a trecut pe bancheta din spate unde se afla XXXXX XXXXX, a înfrânt rezistența acesteia și a aplicat asupra ei constrângerea fizică, manifestată prin aplicarea de lovituri cu palma precum și constrângerea, psihică, manifestată prin amenințarea cu soldarea unor urmări grave în caz de împotrivire, contra voinței acesteia a dezbrăcat-o de haine și a întreținut un raport sexual forțat, cauzându-i conform raportului de constatare medico-legală nr. XXXXX din XXXXX, leziuni corporale sub formă de echimoză a gambei stânga care se califică ca vătămări corporale neînsemnate.

Astfel, inculpatul a comis infracțiunea prevăzută de art. 171 alin. (1) Cod penal, violul, adică raport sexual săvârșit prin constrângere fizică sau psihică a persoanei, profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra.

Instanța de apel a reținut că vina inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 171 alin. (1) Cod penal este dovedită prin probele administrate, inclusiv prin declarațiile inculpatului, părții vătămate și a martorului XXXXX XXXXX

Ori, inculpatul în fața instanței de fond a declarat, că partea vătămată nu a opus rezistență, însă el a înțeles, că ea nu dorește să întrețină raportul sexual. Nu a cunoscut vârsta părții vătămate și nici nu s-a gândit, că ea nu are 18 ani. Ea învăța cu prietena lui într-o grupă și prietena lui avea 18 ani. Se căiește în cele comise, dorește să fie încetată cauza penală, deoarece ei s-au împăcat.

Partea vătămată XXXXX XXXXX a declarat că inculpatul l-a început acceptase respingerile ei, iar apoi a devenit agresiv și a început să o dezbrace. Inculpatul nu a întrebat-o câți ani are, acesta fiind puțin servit. În timpul anchetei

a fost influențată de profesori pentru oferirea declarațiilor făcute. La moment nu are pretenții față de Brîncoveanu M., demult l-a iertat și mai târziu i-a părut rău că a depus cerere. Consideră că inculpatul nu trebuie să fie pedepsit.

Martorul XXXXX XXXXX în instanța de fond a indicat că, la momentul când a avut loc fapta era angajată în calitate de profesoară, să nu fi spus colegile ei despre cele întâmplate părții vătămate de sine stătător nu avea să ceară ajutor. Martora a susținut că despre cele întâmplate a înștiințat directorul școlii, diriginta și maistrul grupei. Din părinți l-a înștiințat doar pe tatăl acesteia, aceștia la acel moment erau în divorț. După acest caz partea vătămată a plecat din școală și nici la examenul de stat nu s-a prezentat.

Prin urmare, niciuna din probele prezentate și analizate în instanță nu confirmă circumstanța agravantă a violului și anume comiterea acestui viol cu bună știință asupra unui minor.

Calificativul agravant cum este comiterea acestui viol cu bună știință asupra unui minor este o agravantă a violului în situația când infractorul cunoaște cu certitudine vârsta minoră a victimei și nu doar simplul fapt că nu a împlinit 18 ani.

Este incorectă soluția primei instanțe privind acceptarea agravantei comiterea violului cu bună știință asupra unui minor după cum a fost indicată în actul de învinuire, ori, din probele prezentate de procuror și analizate în instanța de fond nu se confirmă faptul, că inculpatul a cunoscut cu certitudine vârsta minoră a victimei.

Comiterea infracțiunii de viol cu agravanta de la lit. b) - ”cu bună știință asupra unui minor” este respinsă respinsă prin declarațiile părții vătămate, care a indicat, că nu a discutat cu Brîncoveanu M. despre vârsta ei, că este în aceeași grupă cu prietena inculpatului, care avea deja vârsta de 18 ani.

La fel, această agravantă a fost respinsă și prin declarațiile martorului XXXXX XXXXX care este profesoara lui XXXXX XXXXX, care tot a indicat că partea vătămată are o înfățișare mai matură și arată drept o persoană, care deja împlinise 18 ani la vârsta ei de 17ani.

Din probele prezentate în prima instanță și verificate în instanța de apel nu se, stabilește această agravantă, ba mai mult, această agravantă nici nu a fost analizată de organul de urmărire penală fiind reținută de instanța de fond în lipsa probelor pertinente concludente și utile în acest sens.

Prin prisma suportului probant verificat în ședința de judecată a instanței de apel, se impune concluzia că instanța de fond nu a clarificat obiectivi circumstanțele cauzei, nu a examinat toate probele în ansamblu conform art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, incorect a apreciat probele acuzării și eronat a concluzionat ca fiind corect încadrate acțiunile inculpatului Brîncoveanu M. în baza art. 171 alin. (2) lit. b) Cod penal, ori, particularitățile împrejurărilor scoase în evidență denotă, că în acțiunile inculpatului se regăsesc, în mod evident doar elementele infracțiunii prevăzute de art. 171 alin. (1) Cod penal.

Ținând cont de faptul, că în urma examinării cauzei penale nu a fost confirmată agravanta infracțiunii de viol cum este comiterea cu bună știință

asupra unui minor, la fel ținând cont de circumstanțele cauzei și poziția părții vătămate, instanța de apel a menționat că la caz este necesar încetarea procesului penal în legătură cu împăcarea părților deoarece la materialele dosarului este prezentă cererea părții vătămate prin care solicită să fie încetată urmărirea penală în privința învinutului Brîncoveanu M. învinuit în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 171 alin. (1) Cod penal în legătură cu faptul că aceștia s-au împăcat și careva pretenții față de el nu are.

Totodată, legea penală la art. 109 alin. (1) Cod penal stipulează că, împăcarea este actul de înlăturare a răspunderii penale pentru o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă, iar în cazul minorilor și pentru o infracțiune gravă, infracțiuni prevăzute la capitolele II-VI din Partea specială, precum și în cazurile prevăzute de procedura penală, dacă persoana nu are antecedente penale pentru infracțiuni similare comise cu intenție sau dacă în privința sa nu a mai fost dispusă încetarea procesului penal, ca rezultat al împăcării, pentru infracțiuni similare comise cu intenție în ultimii cinci ani.

Componenta de infracțiuni prevăzută de art. 171 alin. (1) Cod penal, reținută în acțiunile inculpatului, în corespundere cu art. 16 alin. (3) Cod penal face parte din categoria infracțiunilor mai puțin grave.

Respectiv, conform art. 109 alin. (1) Cod penal împăcarea înlătură răspunderea penală cu încetarea urmăririi penale, în cazul comiterii infracțiunii ușoare sau mai puțin grave, numai dacă a survenit în cadrul efectuării urmăririi penale sau la faza de judecare a cauzei penale. O primă condiție pentru înlăturarea răspunderii penale în rezultatul împăcării este voința părții vătămate și a făptuitorului (bănuitorului, învinutului ori inculpatului în dependență de faza procedurii penale), indiferent din partea cui ar interveni. Astfel, dacă legea stipulează că, împăcarea este personală și exprimă voința, în special a părții vătămate, rămâne a fi irațional ca ultima să fie limitată în exercitarea acestui drept.

În atare condiții, ținând cont de cele expuse mai sus și reieșind din faptul că procedura de împăcare a fost inițiată de către partea vătămată încă la faza de urmărire penală, fiind susținută de către inculpat, necesită admiterea apelului apărării, cu casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță privind încetarea procesului penal în privința lui Brîncoveanu M. în baza art. 171 alin. (1) Cod penal în legătură împăcarea părților.

8. Procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Valentina Gavdiuc, a declarat recurs ordinar, solicitând casarea acestei decizii cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

Recurenta a invocat că, instanța de apel la adoptarea deciziei de recalificare a acțiunilor inculpatului în baza art. 171 alin. (1) Cod penal, a apreciat eronat probele.

Instanța de apel eronat a reținut ca fiind pertinente și utile doar declarațiile părții vătămate, care pe parcursul procesului penal a fost influențată de către partea apărării în scopul de a-și schimba declarațiile depunând chiar și cerere de împăcare în timp ce inculpatul nici nu recunoaște învinuirea adusă.

Luând în considerare faptul, că partea vătămată la momentul săvârșirii infracțiunii era elevă a școlii profesionale și reieșind din ținuta și portul acesteia, inculpatul putea să prevadă că nu a atins majoratul. Faptul, că este minoră sau nu partea vătămată, inculpatul trebuia să deducă din aspectul ei exterior sau din alte surse.

Condamnărilor anterioare ale inculpatului permite a se deduce, că au fost întreprinse din partea apărării toate măsurile posibile, ca partea vătămată să-și schimbe declarațiile și încă să depună cerere de împăcare. Or, inculpatul își dădea seamă, că în condițiile date, riscă numai pedeapsă cu închisoare, dat fiind faptul, că sancțiunile anterioare aplicate nu au dus la corectarea lui.

Probele aduse în confirmarea învinuirii cu certitudine dovedesc vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 171 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Instanța de apel nu a audiat inculpatul în raport cu faptele incriminate, dar s-a limitat la expunerea de către părți asupra apelului declarat.

În drept, recursul este întemeiat pe art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală.

9. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

În primul rând, potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, dar doar în temeiurile prevăzute de lege.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, se pronunță doar în limitele temeiurilor invocate în recurs. Potrivit art. 429 alin. (1) Cod de procedură penală, recursul trebuie să fie motivat. În corespundere cu art. 430 alin. (5) Cod de procedură penală, cererea de recurs trebuie să conțină indicarea temeiurilor prevăzute în art. 427 și argumentarea ilegalității hotărârii atacate în acest sens. Conform art. 6 pct. 11¹) Cod de procedură penală, eroare gravă de fapt reprezintă stabilirea eronată a faptelor, în existența sau inexistența lor, prin neluarea în considerare a probelor care le confirmau sau prin denaturarea conținutului acestora. Eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor.

Sub acest aspect, se reține că recursul ordinar este fondat pe art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, fără a se indica vre-un temei concret din cele prescrise în normele vizate - că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, acesta este expres neclar, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței (*pct. 5. din decizie*).

Ori, în recursul respectiv, în pofida normelor de drept enunțate, nu este specificat, în raport cu relevanțele conținute în partea descriptivă a hotărârii contestate, care ar fi erorile de drept și esența circumstanțelor că instanța de apel

nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, acesta este expres neclar, instanța a admis o eroare gravă de fapt, raportată la prescripțiile din art. 6 pct. 11¹) Cod de procedură penală, care ar fi afectat soluția instanței, fiind omisă în totalitate și argumentarea ilegalității hotărârii atacate în acest sens (*pct. . din decizie*).

Circumstanțele enunțate denotă că recursul nominalizat nu întrunește condițiile de conținut, iar instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul ordinar al procurorului cu circumstanțe în fapt și în drept, care l-ar justifica, și să se expună, apoi, asupra unor temeuri neargumentate legal de recurent.

Ori, conform prevederilor art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

În al doilea rând, potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanța de apel, inclusiv în temeiul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită. Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, se pronunță doar în limitele temeiurilor invocate.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar, în care nici nu sunt indicate concrete erori de drept și clar definite (*pct. 8. din decizie*), se reține că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârii contestate, inclusiv cele reproduse în pct. 7. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanța de apel a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind infracțiunea incriminată inculpatului în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și a prescripțiilor de drept material, în baza probelor administrate, inclusiv declarațiile inculpatului, părții vătămate și a martorului XXXXX XXXXX, toate probele fiind apreciate în conformitate cu prevederile art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării lor, instanță de apel indicând detaliat motivele pentru care a respins versiunile și dovezile apărării, pronunțându-se argumentat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat de procuror, probele administrate pe caz demonstrând elocvent prezența în acțiunile inculpatului a elementelor infracțiunii prevăzute la art. 171 alin. (1) Cod penal, deci, faptei săvârșite fiindu-i dată o încadrare juridică corectă, instanța de apel întemeiat dispunând încetarea procesului penal în privința inculpatului, în legătură cu împăcarea părților.

Or, soluția de recalificare a acțiunilor inculpatului și încetarea procesului penal, coroborează și cu jurisprudența națională, potrivit căreia, răspunderea

pentru violul săvârșit cu bună-știință asupra unui minor, poate surveni numai dacă făptuitorul cunoștea cu certitudine vârsta victimei (*din maniera de conduită a acesteia, din aspectul ei exterior sau din alte surse*). Eroarea de fapt cu privire la vârsta victimei, este posibilă în anumite cazuri speciale și în împrejurări concrete specifice, în care făptuitorul și-a putut eventual forma convingerea că victima are depășită vârsta de 18 ani. Atunci când aceasta este dovedit, se exclude imputarea acestui semn calificativ (*vârsta victimei este cu puțin sub 18 ani, iar datorită proceselor de accelerare arată mai în vârstă*) /*Hotărârea Plenumului CSJ a RM din 07.11.2005, nr.17 - Despre practica judiciară în cauzele din categoria infracțiunilor privind viața sexuală, pct. 8./*.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de prima instanță. Or, în cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările, care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță (*hotărârea CtEDO Garcia Ruis c. Spaniei, Helle c. Finlandei*). Art. 6 din CEDO impune în sarcina instanței, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și probelor propuse de părți, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora, iar obligația motivării deciziilor, impusă instanțelor de art. 6 § 1 din CEDO, nu poate fi înțeleasă ca impunând formularea unui răspuns detaliat la fiecare argument (*hotărârea CtEDO, pct. 80-81, Perez c. Franței, Van de Hurk c. Țărilor de Jos*).

Pe lângă aceasta, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 8. din prezenta decizie, recursul menționat este întemeiat doar pe critica modului în care instanța de apel a apreciat probele și circumstanțele cauzei.

Însă, pornind de la relevanțele art. 6 pct. 11¹), 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor, iar judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanței de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea probelor și circumstanțelor cauzei în alt sens decât cel pe care îl propune acuzația, este o competență și prerogativă legală a acestei instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar, la fel, este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în acest recurs au constituit deja obiect de examinare în instanța de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 7. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița versus Moldova*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat, că hotărârea contestată conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, că faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică corectă, și că recursul de pe rol este unul vădit neîntemeiat.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Astfel, odată ce este vădit neîntemeiat, recursul ordinar de pe rol urmează a fi declarat inadmisibil.

10. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Valentina Gavdiuc, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 08 mai 2019, în privința inculpatului Brîncoveanu Mihail XXXXX, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 25 octombrie 2019.

Președinte
Judecători

Iurie Diaconu
Liliana Catan
Ion Guzun